

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud.: L. Popova)

DECIZIE

22 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de către administratorul special al BC "Banca de Economii" SA – Ropot Ion împotriva hotărîrii din 26.01.2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată la cererea BC "Banca de Economii" SA împotriva SRL "Alit", SC "Intersoft Universal AG", intervenient accesoriu lichidatorul SRL "Alit" – Pînzaru Mihail privind declararea nulității absolute a actului juridic,

c o n s t a t ă :

La 18 aprilie 2014 BC "Banca de Economii" SA a depus în instanța de judecată cerere de chemare în judecată împotriva SRL "Alit", SC "Intersoft Universal AG", intervenient accesoriu lichidatorul SRL "Alit" - Pînzaru Mihail privind declararea nulității absolute a actului juridic.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că prin hotărîrea din 03.02.2014 a Curții de Apel Chișinău nr. 2c-416/2013 a fost constatată insolvabilitatea debitorului SRL "Alit" și a fost inițiată procedura simplificată de faliment cu dizolvarea debitorului.

La data de 12.02.2014 BC "Banca de Economii" SA a înregistrat în instanța de insolvabilitate cerere privind admiterea creanței în suma de 2207882,95 euro și includerea întregii creanțe în rangul creditorului garantat. Totodată, în motivarea cererii s-a menționat faptul că sumele datorate Băncii potrivit contractului de credit nr. 06-06/1/50 din 02.08.2010 cu acordurile adiționale, sunt garantate prin 9 contracte de gaj instituite asupra mijloacelor fixe, articole de parfumerie și cosmetică, echipament tehnic.

La 07.04.2014 lichidatorul SRL "Alit" a prezentat instanței de insolvabilitate raportul final și proiectul bilanțului de lichidare. Totodată, a fost aprobat și tabelul definitiv al creanțelor, conform căruia a fost validată creanța în mărime de 40658163,53 lei a BC "Banca de Economii" SA.

Menționează reclamantul că în raportului final, lichidatorului SRL "Alit" - Mihail Pînzaru a indicat că SRL "Alit" nu înregistrează mijloacele fixe și mărfuri în proprietatea sa, din motivul că bunurile reflectate pe aceste conturi contabile au fost

transmise creditorului SC "Intersoft Universal AG" în temeiul ordonanței din 17.07.2013 a judecătorei Centru nr. 20-2 p/o-8322 privind încasarea datoriei, iar în baza acestei ordonanțe a fost perfectat actul de predare-primire a bunurilor în proprietate creditorului din 17.12.2013 încheiat între SRL "Alit" și SC "Intersoft Universal AG".

Susține reclamantul că SRL "Alit" a săvârșit operațiuni frauduloase în urmă cărora bunurile, proprietatea debitorului SRL "Alit" gajate în favoarea BC "Băncii de Economii" SA, în baza contractelor de gaj înregistrat nr. 06-06/1/50-g din 02.08.2010, nr. 06-06/1/50-g1 din 02.08.2010, nr. 06-06/1/50-g2 din 14.02.2011, nr. 06-06/1/50-g3 din 25.03.2011, nr. 06-06 1 50-g4 din 25.03.2011, nr. 06-06/1/50-g6 din 02.11.2011, nr. 06-06/1/50-g7 din 02.11.2011, nr.06-06/1/50-g8 din 22.11.2011 și nr. 06-06/1/50-g9 din 22.05.2012, au fost predate cu drept de proprietate unei companii off-shore SC "Intersoft Universal AG", Panama.

Mai indică reclamantul că predarea bunurilor gajate în favoarea BC "Băncii de Economii" SA către compania off-shore SC "Intersoft Universal AG", Panama, a avut loc la data de 17.12.2013 în baza unui act de primire-predare, întocmit în formă scrisă simplă, cu câteva zile înainte de depunerea cererii introductive - 23.12.2013, cu încălcarea flagrantă a normelor imperative cu privire la gajul bunurilor mobile, care stabilesc inadmisibilitatea înstrăinării bunurilor gajate fără acordul creditorului gajist, precum și prioritatea necondiționată a creditorului garantat de a-și satisface creanța garantată din costul bunurilor gajate. Astfel, părțile la încheierea actului de predare-primire nominalizat supra au încălcat normele imperative ale legislației în vigoare care interzic dispunerea de bunurile grevate cu drept de gaj în favoarea terților persoane fără acordul creditorului-gajist.

BC "Banca de Economii" SA a încercat să-și apere drepturile sale lezate prin înaintarea cererilor lichidatorului SRL "Alit" - Mihail Pînzaru privind anularea actelor ilegale și tragerea la răspundere subsidiară a factorilor de decizie din cadrul SRL "Alit". Cu toate acestea, lichidatorul nu a întreprins măsuri corespunzătoare în vederea restabilirii drepturilor BC "Banca de Economii" SA, continuând procedura de lichidare a SRL "Alit", fapt ce ar duce la casarea datoriei acestei companii față de BC "Banca de Economii" SA, precum și radierea acesteia din Registrul de Stat al persoanelor juridice și exonerarea de orice răspundere pentru neexecutarea obligației creditare.

Menționează reclamantul că debitorul SRL "Alit" fiind parte a procesului civil în cauza BC "Banca de Economii" SA împotriva SRL "Alit" privind rezilierea contractului de credit, încasarea datoriei și transmiterea silită a bunurilor gajate, cu rea credință a contestat încheierea din 17.05.2013 a judecătorei Buiucani mun. Chișinău, prin care a fost aplicat sechestrul ca măsura de asigurare asupra bunurilor gajate. Prin decizia din 17.07.2013 a Curții de Apel Chișinău a fost admis recursul declarat de către SRL "Alit", casată încheierea privind asigurarea acțiunii și anulate măsurile de asigurare, după ce debitorul a transmis bunurile gajate unei persoane terțe - SC "Intersoft Universal AG", Panama. Prin astfel de acțiuni, SRL "Alit" are intenție să se eschiveze de la executarea obligației creditare.

Solicită reclamantul declararea nulității absolute, cu efect retroactiv, a actului de predare-primire a bunurilor în proprietate din 17.12.2013, încheiat între SRL "Alit" și SC "Intersoft Universal AG"; obligarea părților de a restitui reciproc bunurile ce au fost obținute în baza actului de predare-primire din 17.12.2013, iar în cazul imposibilității restituirii - compensarea în formă pecuniară a contravalorii bunurilor transmise; încasarea din contul pîrîților, în mod solidar, a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 26 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de BC ”Banca de Economii” SA.

La data de 09 februarie 2015 administratorul special al BC ”Banca de Economii” SA – Ropot Ion a declarat recurs împotriva hotărârii din 26 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, soicitiind casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că hotărârea primei instanțe este neîntemeiată și ilegală, pasibilă de a fi casată.

Susține că actul de primire-predare încheiat între SRL ”Alit” și SC ”Intersoft Universal AG”, Panama la data de 17.12.2013, a fost efectuat cu încălcarea normelor imperative ale legislației în vigoare, care interzic dispunerea transmiterii bunurilor grevate fără acordul scris al creditorului gajist. Astfel, în conformitate cu prevederile art. art. 216 alin. (1), 220 alin. (1), (2) Cod civil, actele juridice, încheiate cu încălcarea normelor imperative ale legislației, precum și bunelor moravuri sunt lovite de nulitate absolută – nulitate care acționează din momentul pretinsei încheierii a actului juridic abuziv, fără necesitatea constatării obligatorii a acesteia printr-o hotărâre a instanței de judecată.

Prin referința din 17 aprilie 2015 lichidatorul SRL ”Alit” – Pînzaru Mihail a considerat hotărârea primei instanțe ca legală, iar recursul înaintat ca neîntemeiat.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa hotărârea primei instanțe și a restitui pricinii spre rejudecare în prima instanță din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Înaintînd acțiunea în instanța de insolabilitate împotriva SRL ”Alint”, SC ”Intersoft Universal AG”, Panama, intervenient accesoriu lichidatorul SRL ”Alint” – Pînzaru M., BC ”Banca de Economii” SA a solicitat declararea nulității absolute a actului de predare-primire a bunurilor din 17.12.2013, încheiat între SRL ”Alit” și SC ”Intersoft Universal AG”; obligarea părților de a restitui reciproc bunurile ce au fost obținute în baza actului vizat, iar în cazul imposibilității restituirii - compensarea în formă pecuniară a contravalorii bunurilor transmise, precum și încasarea din contul pîrîților, în mod solidar, a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, Curtea de Apel Chișinău a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și respingerii acesteia.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de insolabilitate a încălcat normele de drept procedural, dat fiind faptul că hotărârea pronunțată este una nemotivată, iar soluția dată în acest sens este incertă, neavînd putere de convingere.

Articolul 1 alin. (4) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 și art. 356 din Codul de procedură civilă expres prevăd că procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

În acest context, instanța de recurs relevă că în conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța

Își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 241, alin. (1) din CPC hotărârea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art. 236 alin. (5) din articolul menționat hotărârea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidențiază separat în textul acesteia.

Conform prevederilor alin. alin. (3), (4) și (5) din același articol, în partea introductivă se indică locul și data adoptării, denumirea instanței care o pronunță, numele membrilor completului de judecată, al grefierului, al părților și al celorlalți participanți la proces, al reprezentanților, obiectul litigiului și pretenția înaintată judecății, mențiunea despre caracterul public sau închis al ședinței. În partea descriptivă se indică succint pretențiile reclamantului, obiecțiile pârâtului și explicațiile celorlalți participanți la proces. În motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Astfel, se va remarca că din hotărârea contestată rezultă că instanța în mod neclar și arbitrar a respins acțiunea înaintată de BC "Banca de Economii" SA cu privire la declararea nulității actului juridic contestat, or hotărârea recurată nu conține o analiză amplă și clară în vederea concluziilor stabilite, nefiind elucidate circumstanțele pricinii în raport cu materialul probator existent la dosar. Pe când, prin prisma normelor enunțate mai sus, este de înțeles că analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Or, aceste dispoziții legale au fost adoptate în scopul de a asigura o bună administrare a justiției, de a întări încrederea justițiabililor în hotărârile judecătorești și de a da posibilitatea instanțelor superioare să-și exercite controlul judecătorec.

În speța dată, instanța de recurs remarcă că judecarea superficială a pricinii este evidentă și prin faptul că instanța de insolabilitate respingând pretențiile înaintate de către reclamant – recurent ca lipsite de suport juridic, s-a limitat la o motivare extrem de evazivă, care nu este altceva decât reflectarea unor aspecte abreviate, fapt ce denotă că hotărârea menționată nu conține nici o argumentare clară ce ar determina definitiv și incontestabil adoptarea soluției la care s-a ajuns.

În aceste condiții este evident că instanța de judecată examinând pricina nu s-a pronunțat asupra tuturor aspectelor juridice, nu a stabilit cu certitudine circumstanțele importante întru soluționarea justă a cerințelor înaintate de BC "Banca de Economii" SA, situație care duce la imposibilitatea instanței de recurs să exercite controlul judiciar asupra soluției date și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii cu privire la oricare dintre temeiurile prevăzute de lege.

Astfel, obligația instanței de a menționa în mod expres și explicit, în considerentele hotărârii, date, care sunt argumentele în măsură să îi susțină soluția pronunțată, apare ca esențială din perspectiva textelor normative evocate mai sus, ea fiind de natură să înlăture orice arbitrar, să convingă părțile în litigiu de temeinicia și legalitatea unei hotărâri, inclusiv, să facă posibilă exercitarea controlului judiciar.

La caz, se accentuează și faptul că prin neexpunerea de către prima instanță asupra tuturor cerințelor înaintate de BC "Banca de Economii" SA, se ridică chestiuni pe marginea respectării la caz a standardelor unui proces echitabil garantate de art. 6 al

Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care prezumă dreptul la o hotărâre motivată, instanța judecătorească fiind obligată a se expune asupra tuturor pretențiilor invocate de către subiecți. Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța Hiro Balani c. Spaniei, hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 09 decembrie 1994).

Sub acest aspect, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa hotărârea din 26 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău și de a remite pricina spre judecare în prima instanță.

La judecarea pricinii, prima instanță urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de administratorul special al BC "Banca de Economii" SA – Ropot Ion

Se casează hotărârea din 26 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată la cererea BC "Banca de Economii" SA împotriva SRL "Alit", SC "Intersoft Universal AG", intervenient accesoriu lichidatorul SRL "Alit" – Pînzaru Mihail privind declararea nulității absolute a actului juridic, cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Svetlana Novac

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală